

En kort historik

Suomiart är en av Sveriges vitalaste sverigefinska föreningar. Med denna matrikel firar föreningen i år sin 40-åriga färd jämte det hundraåriga Finland.

Föreningen grundades den 31 oktober i biblioteksfoajén i Finlandsinstitutet i Stockholm som kan betraktas som föreningens ursprungshem. Sverigefinnar som hade målarkonst som intresse hade samlats där före år 1977 och anordnat bland annat akvarellkurser.

Inom sverigefinska intressekretsar var slutet av sjuttioalet en tid då man organiserade sig. I mitten av sjuttioalet hade sverigefinska skribenter grundat Föreningen för sverigefinska skribenter. Med dem hade bildkonstnärerna haft diskussioner om att organisera sig. Även den sverigefinska teaterverksamheten var intensiv i slutet av sjuttioalet och Sverigefinländarnas arkiv började sin verksamhet år 1977.

Konstnärernas förening fick namnet Sverigefinska bildkonstnärernas förening. År 2004 bytte föreningen namnet till Suomiart under vilket namn föreningen även blivit känd utomlands.

Under de här fyra decennierna har föreningen haft ett tiotal ordförande, med Erja-Riitta Salonen som den första. De senaste tjugo åren har Ulla Honkanen svängt ordförandeklubban. Ur en handfull entusiastiska grundare har det vuxit en livskraftig förening med drygt hundra medlemmar.

Startpunkten för utställningshistoriken kan anses vara slutet av etableringsåret när föreningen anordnade en kollektivutställning i Finlandsinstitutet i Stockholm. Två år senare kunde den stora allmänheten för första gången bekanta sig med de sverigefinska konstnärernas verk när föreningens medlemmar deltog i ett treveckors evenemang med namnet *Människan och hennes miljö* på Kulturhuset i Stockholm.

År 1982 startade föreningen en egen konstsalong, Suomi Galleri, vid närbelägna Finlandsinstitutet i Stockholm. Samma år publicerades matrikeln *Sverigefinska konstnärer* som presenterade 41 sverigefinska konstnärer. Redaktören var kulturattachén Matti Isoviita. Konstsalongen på Birger Jarlsgatan sköttes turvis av medlemmarna i föreningen. Tidvis hade gallerian även utomstående medarbetare. Gästande konstnärer kom ofta från Finland. Medlemmarna i föreningen hade ett utmärkt tillfälle att ställa ut sin konst i ett galleri som var belägen på ett centralt ställe. Suomi Galleri som ägdes av medlemmarna var verksam ända till början av 1990-talet. Efter det ägdes galleriet av Tellervo Tikkanen som haft olika förtroendeuppdrag i föreningen, och galleriet flyttades till nya lokaler på Östermalm.

På åttiotalet ställde de sverigefinska konstnärerna sina verk ut på Kemi konstmuseum i Finland. I utställningen år 1982 deltog tjugo av föreningens medlemmar. År 1986 stod Brahe galleri i Åbo i tur. År 1993 presenterade föreningen sig på hemmafronten, nämligen i Galleri Plaisiren på Hässelby slott som varit ett populärt ställe bland

föreningsmedlemmarna. Egna sommarutställningar och julsalonger på åttiotalet samlade en stor skara utställare. När utrymmen i det egna galleriet inte räckte till erbjöd Finlandsinstitutet sin läsesal för utställningen.

Jämte den egentliga galleriverksamheten eftersträvade föreningen på olika sätt att främja försäljning av konstverken. Föreningen anordnade konstauktioner, tryckte konstkort, och år 1983 gavs ut en grafikportfölj som bestod av litografier av fem konstnärer. Detta skedde i samarbete med Stockholms konstklubb, Finlands ambassad och Stiftelsen Finlands hus. Portföljen innehöll 175 litografier och försäljningen av dessa gav en bra avkastning redan på åttiotalet. Under nästa årtionde, när föreningens egen konstsalongverksamhet hade upphört, fick julsalongen en utställningsplats i Finska kyrkan i början av nittioalet. År 1992 blåste det nya vindar bland annat i form av jubileumskryssning med Silja Symphony. År 1996 deltog ett stort antal föreningsmedlemmar i Tango-utställningen i Hallstavik till vilken inbjudan hade kommit från en lokal konstförening. Samma år deltog 26 konstnärer i en utställning som anordnades av kulturhuset Kanneltalo i Helsingfors. I slutet av årtiondet presenterade sig 29 konstnärer i Väsby konsthall i vars stora vårutställning de sverigefinska konstnärerna hade fått en egen paviljong. Föreningens 20-års jubileum med utställning firades i Galleri Plaisiren på Hässelby slott.

Suomi Galleri, ägd av Tellervo Tikkanen, fortsatte verksamheten i sjutton år på Östermalm, ända till år 2010. Under dessa år hade många medlemmar av Suomiart separatutställningar i konstsalongen som låg på Grevgatan. Av fotografier, som framlidna galleristen Tikkanen tog på olika vernissage, har gjorts ett 20 minuter långt fotocollage. Vernissage för fotocollaget hölls år 2014 i biblioteket i Finlandsinstitutet.

Våren 2000 togs steget till det nya årtusendet i samband med Konstpanelen i Finlandsinstitutet. Paneldebattens tema var konst mellan två kulturer. Evenemanget avslutades med en konstauktion. År 2004 deltog ett stort antal föreningsmedlemmar i kollektivutställningar på Väsby konsthall, år 2007 i Finnforums utställning i Eskilstuna, år 2009 som gästutställare på Virsbo konsthall och år 2010 i sommarutställningen på Haga slott. År 2008 deltog så många som nittio Suomiart-medlemmar i utställningen på kulturhuset Piippo i Lempäälä i Finland.

Under de fyrtio verksamhetsåren har föreningen anordnat målarkurser, utflykter, ateljébesök och utställningar som var avsedda för alla medlemmar. Med stöd av verksamheten har medlemmarna kunnat göra karriär och fått stöd av föreningen för att anordna utställningar i Sverige och annorstädes. Som exempel kan vi nämna valet av månadens konstnär år 2009 och framför allt valet av Årets sverigefinska konstnär med början av år 2005. För första gången valdes år 2010 även en Ung sverigefinsk konstnär. En jury som byts ut varje år och som består av experter inom konst och kultur gör urvalet. Tidningen *Ruotsin Suomalainen* som erbjudit sin lokal för presentation av konstverken har väckt den stora allmänhetens intresse för sverigefinsk konst.

Sedan år 2011 har Årets konstnär tilldelats ett stipendium på 5000 kronor som finansieras genom den uppskattade donationen av Tellervo Tikkanen. År 2010 beslöt föreningens styrelse strax efter Tikkanens bortgång att grunda en stipendiefond av donationen som bär hennes namn.

I år när Finland fyller 100 år och Suomiart 40 år är det svårt att föreställa hur de sverigefinska konstnärernas tillvaro skulle ha varit utan egen förening, utan årets konstnärsevenemang, kollektivutställningar och medlemmarnas separatutställningar. Flera av föreningens medlemmar har blivit bildkonstens specialister. En del av dem har gjort karriär utanför Sverige, en del har blivit kända "hemma" och i de nordiska länderna. För många har medlemskapet erbjudit en första möjlighet att delta i kollektivutställningar och uppmuntrat till separatutställningar. Populära utställningsplatser jämte olika konstgallerier har även varit Finska bokhandeln i Stockholm, olika kaféer och speciellt många bibliotek vilket bevitnar om samarbetet mellan författare och spridare av böcker. Konstnärerna inom Suomiart har samarbetat med sverigefinska författare genom att illustrera deras böcker.

Samarbetspartner är Finlandsinstitutet i Stockholm, Sverigefinländarnas arkiv, tidningen *Ruotsin Suomalainen* och sverigefinska kulturföreningen *kulttuuri.se*. Suomiart har deltagit på den årliga sverigefinska bok- och kulturmässan som *kulttuuri.se* anordnar. Allt detta visar på medlemmarnas intresse för att vara kompetenta aktörer i skapandet av sverigefinsk kultur och att förmedla den i form av konst för alla att avnjuta.

Denna bok presenterar xxx ... av Suomiarts konstnärer

Stockholm våren 2017

Marja Siekkinen